

Godišnja pretplata Din 30.—
za inozemstvo dvostruko

Adresa Uredništva i
Štampa: Šibenik, p. p. 17.

„Katoik“ izlazi svaki tjedan.

KATOLIK

Vlasnik i odgovorni urednik:
Sveć. Josip Felicinović
Šibenik, ulica sv. Martina

Štampa: Pučka Tiskara
(Braća Matačić pk. Petra)
Predstavnik Vjek. Matačić.

Oglasni po naročitoj tarifi

Radost bijelih cvjetova

Prosinac je pobratim snijega, U davnoj davнини se sprijateljiše i pobrat še. — Ta već smo doživjeli: Nebo se navuni, oblaci se zgusnu i počnu strojiti zdrobljeno brašno — bijele cvjetove snijega. I oni se njišu, lepršaju, kovitaju i padaju na ogromna pleća usnule zemlje.

Snijeg leprša i pada... a djeca, zajapurena i s uskucalim srcima, štrčavaju na ceste, grudaju snijeg i nišane u žive, nemirne mete.

Radost bijelih cvjetova: nevinih duša... Snijeg je bijel kao bijele križanteme na grobovima i na našim oltarima, a djeca kao đurđice u proljeću.

Bijelina se raduje bijelini!

Već je 79 godina, da slavimo Marijin praznik: Bezgriješno Začecje. A Marija je to bila već u početku. Čista kao bijela glavica proklijala cvijeta.

— Mislim, da su sveci najveći pjesnici. Duboko čuvstveni i istančano lirični. — Ne može li se to reći i o Mariji? Doduše, ne poznamo nijednu njezinu zbirku pjesama; tek nam jednu jedinu pjesmu obrani. Sveto Pismo.

I zar mislite, da je to kakva Jeremijina tužaljka ili Rahelin plač?

Marijina pjesma je zanos i veselje!

„Moja duša veliča Gospodina i moj duh se veseli u Boga...“ Pjeva, jer je je duša bila bjelja od prosinačkog snijega.

Mariju je probo mač boli, ali ona je uvijek bila i Mati svete radosti.

Priznajem: zemlja je zastrta crnim plaštevima, ali još više je crnine u očima današnjih ljudi. Tek mali pototak ljubi vedrinu srpanjskog neba i prezirnost nepomućenih voda.

Mnogima su crne i đurđice i križanteme i snijeg. Uz crnu vide još samo crvenu, krvavu boju. — Ta crni vide crno!

Pa ni školske sobe više nisu bijele! Ako još mladim žilama struji po koji val veselja, doći će kakav crnogleda i stilaće ga olovnom težinom svojih očajnih pogleda. Tako: mjesto da učitelji i odgojitelji potpiraju zapretanu iskra pre-

ostalib ideala, često je puta zasiplju ledom i polijevaju vodom. Jer u sebi premalo imaju bijeline dječjih duša, premalo odsjeva s Marijinog lica, a previše zbrke i smušenosti!

— Moderni sveci su odreda glasnici vesele mladosti. Mala Terezija je, upravo zato, osvojila sve pretince naših duša, jer je bila mala u svakidašnjem životu, a velika u ljubavi i veselju. — Danas se među među talijanskim sveučilištarcima mnogo govori o izvanrednoj svetosti njihovog inteligentnog preminulog druga Pier Georgia Frassati a. A živio je bez prestanka u nekom transu veselja. Kao turisti na planinama!

Poznam ljude koji zamišljaju svece u nekim isušanim, mračnim kosturima. Ti kosturi ne mare ni za mirise cvijeta, ni za zlato sunca. A ne znaju, da upravo svecima najljepše pristaje smijeh na licu i iskreno veselje u sreću!

— Ovih dana se radaju proslave crnogorskog vladike-pjesnika P. P. Njegoša O njemu se piše i govori. Čuo sam i čitao: Njegoš nam je u svojim stvaralačkim djelima rastvorio pesimističku dušu. Pesimista je, jer je bio misaon i dubok.

Dakle misaonost i dubljina duše dovode do pesimisma?

Zar je Njegoš bio dublji od Krista, apostola Pavla, Tome Akvinca i Asiškog Siromaha? Dublji od Platona, Danta a, Newmans i Brzine? A svi su ti, uza svu duboku misaonost, vjerovali u konačno rješenje svih zagonetake, u konačno smirenje, u sreću i zadovoljstvo. — Nisam ih čuo govoriti, ali mi se čini, da bi se svakom novinaru, koji bi ih upitao o smislu života, ispovijedili: Sretni smo, da smo se rodili, sretniji, da smo živjeli, a najsretniji smo bili, kad smo umrli!

Sreća nije u zraku, ni na zemlji, nego u nama. Zato je i rekao Tolstoj: „Kraljevstvo je Božje u vama“.

Izvor ključa iz zemljine utrobe, a sreća i veselje iz čistih srdaca. Zato:

ako itko skače, pjeva i vriška to bi morali svi koji vjeruju u Marijinu ljepotu! Nahrupeli trenuci, kad se i nad njima zgusnu tamni oblaci, tješice ih „Utješiteljica žalosnih“.

Laž je, da mi „ne znamo i da nikada nećemo znati“ smisao života. Katolici, kojima je realnost: dobrotu osobnog Boga i bezgriješnost Marijina, znaju, da su istiniti Nazorovi stihovi: „Sve su naše staze suncem obasjane. Ne vjerujte anđelima tuge“.

Budimo bijeli cvjetovi pred Marijinim oltarima, i, vjerujte mi, bićemo veseli kao djeca, kad zagledaju prve pahulje snijega Sve će naše staze biti suncem obasjane!

Ig.

Tako je!

Srpski pravoslavni vladika Nikolaj Velimirović poznat je u pravoslavnoj crkvi kao dobar propovjednik. I na putu kroz Bosnu, Hercegovinu i Dalmaciju, kao pratilac patrijarha Varnave, govorio je skoro u svakom mjestu. U jednoj stvari potpuno se slažu naši nazori s onim, što je negdje rekao, t. j. da nijednoj vjeri ne prijeti pogibao od onih inovjerala, koji iz iskrenog uvjerenja i religiozne potrebe osjeđaju sa svojom vjerom i za nju žive. Od praktičnih katolika, pa i od praktičnih muslimana, ne prijeti pravoslavju pogibao. Glavni su neprijatelji vjere ljudi, koji do vjere ništa ne drže: bezbožnici, materijalisti i religiozni indiferentisti. U vlastitoj crkvi i izvan nje.

Tako je!

Riječi velikog državnika

Austrijski kancelar Dollfuss javno je rekao na katol. kongresu u Beču: „Kojigod ima danas odgovorno mjesto u javnom životu, bio on katolik ili ne, mora nastojati da katolička načela, koja upravljaju odgojem i životom jednog naroda, budu zaštićena i čašćena. Ali, kako je državi samo na korist kad je mladež kršćanskih odgojena, logična je posljedica da i politička razboritost traži ovakav odgoj...“

Jeste li čuli?

— Da su predstavnici srpsko-pravoslavne viške općine: gg. Ruljančić i Kuzmanić poslali ispravak na izjavu biskupskog bvarskog Ordinarijata koju je donio i „Katolik“. U ispravku čitamo, da „nije istina da su pravoslavni Višani napustili rimokatoličku vjeru povodom agitacije za agrarnu reformu“. Napustili su je „iz dubokog uvjerenja“, jer se njihova pripadnost katoličkoj Crkvi kosila s osvjedočenim jugoslavenskim patriotizmom i „sviješću o savjesti i dostojanstvu ljudi, koja se svijest stalno nalazila u sukobu sa nepodnosivim moralnim pritiskom što ga je na njih vršila rimokat. crkva“.

Prema logici ispravljача svi bi jugoslavenski katolici morali preći u pravoslavnu crkvu. Ali čudno, to nisu učinili ni Strassmayer, ni Spinčić, ni Uccellini, ni Ivanišević, i ako su poznati jugoslavenski nacionalisti.

A „moralni pritisak“? Svima je poznato, da nikada nijedna crkva nije u svojim vrstama brojila toliko genija i oduševljenih vjernika kao, upravo, kat. Crkva! Moguće su gg. Ruljančić i Kuzmanić genijalniji od Papinija i Newmana?!

— da je i u Južnoj Africi organizirana Katolička Akcija. U Johannes-

burgu je ustanovljen središnji savjet sa četiri pokrajinska okružja. Tako Krist stapa na najsavremeniji način po svim zemljama svijeta . . .

— da katoličko sveučilište, koje je osnovao svjetski učenjak, liječnik i franjevac o. Augustin Gemelli, godimice napreduje i pomalo postaje kulturno i znanstveno središte talijanskih katolika. Najjači talijanski znanstvenici nalaze se na tom katoličkom sveučilištu. U godini 1932—33 bilo je 1443 učenika; diplomiralo ih je i doktoriralo 109. Sveučilište izdaje pet znanstvenih časopisa, a njegova čitaonica prima 1091 . . .

— da je u Švicarskoj, na ustak bezbožničkog pokreta, osnovan „Svjetski križarski pohod presv. oltar. Sakramenta“. Lani je društvo brojilo 12.995 članova. Na cijelom svijetu ih je 4 milijuna. Članovi se obvezuju na redovito i često pričešćivanje . . .

— da je glasoviti italijanski pisac i dramatik Luigi Pirandello nedavno rekao o kinu: „Znam, da je upliv kina život veoma velik. Kino je uzrok mnogim zločinstvima, širi razuzdanost, ruši čudoređe. Filmske zvijezde, kojima se ljudi na platnu dive, bacile su mnoge djevojke i žene na skliske puteve. U našoj zemlji bi morala izginuti iz kina i kazališta loša komično-senti-

mentalna i malograđanska produkcija“. Tu izjavu je pretiskala „Tribuna“ i dodala: „Naša kina neumorno pružaju otrov koji draži grlo i izmamjuje obnemogle i besmislene uzdahe i tužbe. Uvijek jedna te ista pjesma: on, ona i suparnik, raskošno uređeni bar, cmo-kanje i ljubavni prizori — sve kič i prah. „To je naš kino, ako izuzmemo neka poduzeća“. Na to se osvrće i vatikansko glasilo „Osservatore Romano“ i kaže: „Možda je i taj sud nešto preblag. Ne samo kič i prah, filmsko platno je postalo prah pomiješan s vodom. A to je blato! . . .

— da je poznati katolički statističar msgr. Arthur Jackman nedavno izračunao broj katolika. Prema njemu bi taj broj premašio cifru od 380.000.000. Ako se uzme da na svijetu živi 1.849.500.000 ljudi, onda je svaki peti čovjek katolik! . . .

— da je direktor komisije za nastavu u meksičkoj državi Zacatecas zabranio učiteljima državnih škola prisustvovati ebredima u crkvi. Obrazloženje ove sektarske odluke je beskrajno činičko: „Pohađanje crkava pojačava fanatizam! . . .

— da „Kölnische Volkzeitung“ donasa iz Essena ovu vijest: Policijski komesar javlja: Zadnje vrijeme su više puta neki, iz prozirnih uzroka, tužili

Katolici i ljubav prema domovini.

UVOD. Austrijski liberalizam nadao se je, da će se riješiti apostola katoličkog pokreta u Sloveniji Dra Mahnič, kada ga pošalje u malenu krčku biskupiju gdje su tada vladale borbe dviju narodnosti, koje čemu dati dosta posla. Prevarili su se! Onaj, koji je razdijelio duhove za ili protiv Krista, za ili protiv Rima u Sloveniji, nije mogao da trpi kako je liberalizam bacio u letargični san hrvatski narod, nekoć „predzidje kršćanstva“. Zaljubio je odmah svoju novu domovinu, pa se zato smjesta dao na posao, da spasi duše, da povрати k vjeri otaca naš narod i započeo je katolički pokret u hrvatskoj s revijom „Hrvatska Straža“ i s organizacijom katoličkog djaštva, uvjeren, da na mladima svijet ostaje. I nije se prevario.

Kad je Italija okupirala naše krajeve iza rata i proganjala hrvatsko svećenstvo, naše ljude i naš jezik, biskup Mahnič oštro diže svoj glas na konferenciji mira u Parizu dne 31. prosinca 1918. „Prosvjedujem u ime zakona Isusa Krista, koji je došao ne da uništi naravni zakon, nego da ga upotpuni i usavrši, koji naređuje: „Ne učini drugom ono, što nebi bilo tebi drago, da ti drugi učini! Po pravilima evanđelja propovijeda se pravednost i mir, a bez pravednosti nema mira. Ako se želi osigurati svjetski mir, odnošaji naroda moraju biti uređeni na bazi pravde . . .“

Bolesni starac dne 4. travnja 1919. volio je biti deportiran, a kasnije umrijeti u Zagrebu, daleko od svoje mile biskupije nego li popustiti talijanskoj okupatornoj vlasti. Zato veliči biskup Mahnič ostaje svima nama uzorom vjerskog i rodoljubnog borca. Kako je mislio i radio veliki biskup Mahnič, hrvatski Mercier, tako su mislili, radili i živjeli svi pravi katolički rodoljubi držeći se gesla veliko gbiskupa Strossayera: „sve za vjeru i za dom“.

Šta je domovina? Sv. Augustin je rekao: „Domovina je za nas početak života. Pod tim naslovom ona zaslužuje štovanje sličnom onom, koje dugujemo svome ocu i svojoj majci“. — Domovina je za nas zemlja u kojoj smo se rodili, u kojoj živimo i koja nas brani, gdje živu naši mili i dragi, čijim jezikom i mi govorimo, gdje su pokopani naši stari. Domovina je za nas naše selo ili naš grad, gdje smo ugledali svijetlo, žal našeg mora, gdje smo proveli dio naše mladosti, mjesto gdje smo učili i molili. To je naša domovina i mi tu zemlju ljubimo i štujemo, kao i vlastiti život i kao kuću oca svoga; mi toj zemlji želimo sreću i veličinu. — Na žalost mnogi izrabljuju to veliko i sveto ime Domovine. Neprijatelj je domovine tko ne izvršava svoje dužnosti, tko oštamoti svojim slabim ponašanjem svoj narod, tko zakulisnim borbama stvara nezadovoljstvo nasilje ili građanske borbe. Za neki je domovina puni džep i lisnica. Ovi miješaju dobro domovine s vlastitim dobrom. Kad je njima dobro, onda je i domovina! Ima pak i ta-

Listajući školske tekstove...

Piscu „povijesti neka bude prije svega na pameti ovo: Temeljni je zakon povijesti, da se ne usudi kazati nešto što je lažno, ili nešto zašutjeti, što je istinito“.

Cicero, De oratore 2, 15.

Mnogi školski tekstovi su puni pogrešaka: povijesnih, znanstvenih i vjerskih. Trebat će ih svakako izmijeniti.

Danas počinjem sa kritikom teksta. „Istorija srpsko-hrvatskog književnog jezika“ od Franja Poljanca, Beograd 1931. „Narodna Prosveta“.

Tako piše g. Poljanec: „U srednjem veku su manastiri bili u celom hrišćanskom svetu uopšte jedina kulturna i književna središta. U njima su se skupljali učeni kaluderi, koji su mogli u miru da se bave naukom i prosvetom; tamo su bile ogromne biblioteke, u kojima su se čuvali stari rukopisi, tamo su bile jedine škole. Takvih manastira je u to doba bilo mnogo u celoj Evropi, pa i u istočnim zemljama, u Vizantiji i srpskim krajevima. Svega toga kod Hrvata nije bilo; koliko je tamo bilo manastira, bili su sve do XVI. veka — tuđi, jer u njima nije bilo domaćih ljudi, a u koliko ih je bilo, bili su obrazovani u sredjeverkovnom latinskom duhu. Zato su oni bili narodu tuđi, i on nije od njih imao nikakve koristi...“ (str. 90 i 91.) — Tako g. prof. Poljanec.

Ako je sredovječni nekulturni hrvatski narod postao pismen, prosvjetljen i ušao u kolo kulturnih naroda, to mora u prvom redu, zahvaliti papinskom Rimu i svojim prvim narodnim učiteljima t. j. rimokatoličkim svećenicima, a osobito redovnicima i latinskoj kulturi, po kojoj je, u srednjem vijeku, bio spojen s ostalim kulturnim svijetom.

Ali dajmo riječ našim učenicima povjesnicima. Neka oni odgovore na povijesne neistine prof. Poljanca.

„Predaleko bismo išli, kad bismo htjeli povijest i djelovanje reda sv. Benedikta u Hrvatskoj potanje opisivati.

Neka bude dosta napomenuti, da se mi Hrvati imamo uvijek zahvalnim okom obazirati na ovaj red. Vrijedni članovi i oci reda sv. Benedikta podupirahu i dizahu našu narodnu književnost; oni su revno gojili slavensku liturgiju u crkvi; oni su pomagali učuvati starodavnu našu glagoljicu u svojim spisima; oni su poučavali djecu i odvrćali narod od zla i opasina; oni su pristajali jur za vrijeme hrvatskih narodnih budilaca uvijek uz narodnu stvar protiv

tuđinskog duha. Stoga su ih rado podupirali naši kraljevi, knezovi, bani i mogućnici, darivajući ih blagom i posjedom“.

(Kukuljević: *Priorat vranski. Rad Jugoslav. Akademije LXXXI., str. 4.*)

„Njihovi su samostani bili tvrde protiv nasilja i opasine, utočišta za nemoćne i prognae, bramovi mira i uzorna učilišta za kršćansku pobožnost i krepost, misionske kuće i postaje za krštenje naroda, slobodne luke znanosti, arhivi književnosti, škole za mladež, sveučilišta za učenjake, kancelarije za kraljeve, svećenička sjemeništa za Crkvu, uzorni zavodi za poljodjelstvo i obrt, umjetničke škole za pjevanje i glazbu, za graditeljstvo i obrazovne umjetnosti“.

(S. B. Benediktovci: *Pedag. enciklopedija. Knj. I., str. 79.*)

Prof. Poljanec tvrdi, da „su oni bili narodu tuđi, i od njih nije imao nikakve koristi...“ (1??)

„Pored mnogobrojnoga svjetovnog svećenstva bilo je u državi hrvatskoj i dosta redovnika. Kao što drugdje na Zapadu, tako se i u Hrvatskoj u to doba drže svi muški i ženski manastiri pravila sv. Benedikta. I kod nas je, baš kao i drugdje, stekao taj red neprocijenjenu zaslugu za prosvjetu i promicanje gospodarstva... Kod izbora opata pazilo se, kao i kod izbora drugih dostojanstvenika kraljevstva, na ugledan rod. Opati smiju i na dvor kraljevski, a u saboru sjede do biskupa... Za znanost i umjetnost postadoše osobito zaslužni manastiri, jer je u svakom samostanu bila bogata knjižnica, a monasi se bavili slikarstvom i graditeljstvom“.

(E. Lasman: *Povijest Crkve Kristove. Zgb. str. 96.*)

„Pod hrvatskim vladanjem dolaze gradovi opet u svoj stari cvjet, a s time i samostani. Tako je bilo n. pr. u Zadru koncem desetoga vijeka... Osim samostana sv. Krišogona imao je Zadar i ženski samostan sv. Marije od istoga reda... Prvi je učinila Čika „sestra Kralja Petra I. Krešimira“, kada su joj muža ubili... Ovako je i u Spljetu nekoliko gospodja odlična roda posvetio i uveo u samostanski život Lovro nadbiskup spljetski... Sada i u svakom gradu bude pored muškoga i ženski samostan... Sudeći po velikom broju samostana, a znajući, da je bilo osobito mnogo „laika“, mogli bismo reći, da je bilo barem u našem primorju kako savremeno i u Engleskoj, gdje se tužio Kralj, da neće skoro imati vojske, jer mu svu momčad samostani pozobaše. Laici radili su izvanjski posao, a redovnici samo duhovni i znanstveni... Kada su se ljudi od

najodličnijeg roda predavali samostanu. onda su donijeli jedan dio svoga imetka. Kada je Petar Gašić, čovjek odlična roda, „dao se podstrići“ za fratra, darovao je kralj Petar I. Kriesimir, zemlje samostanu sv. Ivana kraj Biograda, u koji je ovaj čovjek stupio. Sestra kraljeva Čika donijela je samostanu svoj imetak, a tako i Stjepan vojvoda... (a prof. Poljanec tvrdi „koliko je tamo bilo manastira, bili su sve do XVI. veka tuđi, jer u njima nije bilo domaćih ljudi“)?

„... O samostankom redu... veli Niemec Eitelberger, občaran od tragova stare kulture u Dalmaciji, o naših samostanih: „Od vellka i zamašna upliva... bio je red benediktinski. Od najjužnijih okrajaka Dalmacije, od Lakrome i Dubrovnika i Mleta do Raba, svuda se nalaze vellčajni tragovi ovoga reda, koji je kao u Engleskoj i njemačkom carstvu bio predvoditelj najranije prosvjete u Dalmaciji“.

„Samostani su bili jedini prosvjetni zavodi... Da su samostanci, gojeći osobito pjesmu crkvenu, hrvatski ju pjevali za veliko mnoštvo naroda, koji je k njima hrlio, o tom nemože biti dvojbe. Njihova regula donosila je sa sobom i zapovjedala im, da ne samo molitve u narodnom jeziku govore, već da i eplstolu i evanđelja i sve što na glas pjevaju u crkvi... na narodnom jeziku pjevaju. To je bio njihov zakon, pa zar da ga neizvršuju samostani u Hrvatskoj, gdje isti spljetski sabor monachom hrvatski službu božju dopušta. Imademo hrvatske regule samostanaca, imademo i jednu samostansku listinu hrvatsku u kamen urezanu... Da su učenli samostanci bili častni i ugledni, vidi se po tom, što ih nalazimo u kancelariji kraljevskoj kao notare...“ (T. Smitčič: Povjest Hrvatska. Zgb. I. str. 287—295.)

Da se g. prof. Poljanec uvjeri o neispravnosti svojih tvrdnja i slabom poznavanju predmeta o kojem piše (jer su samostani Benediktinaca u staroj hrvatskoj državi od IX. do XIII. vijeka bili veoma važni, a osobito u Dalmaciji, toj kolijevci stare hrvatske države) neka pročita: V. Klaić: Povjest Hrvata. Zgb I. str. 135 i 136. — Dr F. Rački: Nutarnje stanje Hrvatske prije XII. stol. str. 135—184. Rad jugos. akademije. Knjiga LXXIX — A. Cuvaj: Građa za povjest školstva Zgb I. 12—13. Dr L. Klaić: Povjest katol. Crkve. Split str. 118—123. — F. Bullé i L. Klaić: Stopama hrvatskih narodnih vladara. Zgb str. 35 i 54. — J. Kocljanić: Pape i Hrvatski narod. Zgb.

Da se još jasnije pokaže neispravno pisanje prof. Poljanca, donosim još i citat prof. univ. Šišica:

„Pored mnogobrojnoga svjetovnog klera, bilo je u staroj hrvatskoj državi brojno zastupano i redovno svećenstvo. U to vrijeme je najvažniji red u Evropi bio benediktovski a tek docnije pridružio mu se je i red kamaldulenza. Već je knez Trpimir oko god. 850. podigao benediktovski samostan u Rižinicama nedaleko od svoga dvora u Klisu. Poslije toga sagrađeni su i mnogi drugi, tako u Zadru 987. samostan sv. Krševana a 1066. sv. Marije, u Rabu oko 1060. sv. Petra, u Belgradu (Biograd) 1060. sv. Ivana Evanđ.,

nedaleko od Belgrada (Biograda) 1065. ženski samostan sv. Tome, u Trogiru 1064. sv. Dajma, u Splitu o. 1000. sv. Stjepana, „pod borovima“ a o 1069. sv. Benedikta, u Poljicama u Krilu oko 1064. sv. Petra. Uz njih se ističu još neki kraljevski samostani (*monasteria regalia*): Sv. Bartola kod Knina, sv. Grgura kod Vrane, sv. Mojsije i sv. Stjepana kod Solina (kraljevski mauzolej) pa i sv. Marije kod Solina (grob Kraljice Jelene). Pored ovih najvažnijih, koji se češće spominju u ispravama, jamačno je bilo još nekih benediktovskih samostana u zemlji¹⁾; tako se oko 1100. javlja samostan sv. Nikole u Otočcu, a oko 1076-1089. sv. Lucije kod Baške na Krčkom otoku. Kamendulezima su pripadala četiri samostana, a sve ih je osnovao osorski biskup Gaudeonije (o 1020-1042.): sv. Petra, Bogorodice i sv. Nikole na otoku Cresu i Lošinj (Osoru) a sv. Mihajla na otočiću Susku (Sarsigus). Svima samostanima stajahu na čelu od monaha odnosno koludrice izabrani opati i opatice, od kojih su neki imali znatnu ulogu u hrvatskoj historiji, naročito opati kraljevskih samostana, kao članovi kraljevske pratnje“.

(F. Šišić: Povijest Hrvata u vrijeme narodnih vladara. Zagreb str. 662 i 663.)

Tako mi nismo ništa dokazali g. prof. Poljancu; ali zato su mu njegove pogrešne tvrdnje dokazali povjesnici; koji uživaju najveći auktoritet kod nas.

Tako prof. Poljanec piše o „težnjama za oslobodjenjem od Rima... da se svet oslobodi teške vlasti rimske hijerarhije...“ (118) Doba katoličkog obnovljenja Poljanec zove: „doba protivureformatora... rad protivureformatora...“ (120) onda: „u Bosni su katolički kaladleri(?) franjevci nešto radili za narod na prosvetnom polju...“ (124)... „anacionalni katolicizam, koji je u principu protivan svakoj samostalnoj verskoj organizaciji...“ (91) Kao da vjerske istine mogu biti nacionalne i samostalne!? Na dugo bih išao, kad bih htio spominjati i pobijati sve ostale pogreške prof. Poljanca. Spomenut ću još samo to, da on, u svojoj „istoriji“ kad piše o novom poganskom duhu koji se javlja u nekim djelovima Evrope sa renesansom i protestantizmom, veli: „kad se te zemlje oslobađaju mračnih srednjevjekovnih pogleda na svet i život...“ (111).

U Srednjem Vijeku vlada katoličko kulturno načelo. Papa je centar duhovnog jedinstva i vjerskog socijalnog života svih naroda, branioc pravde, širitelj prosvjete, sudac, velikaša, štitnik progonec.

Tek nedavno civilizirani narodi sačinjavaju jednu veliku obitelj, koja ima za vjersku glavu Papu. Svi ga priznavaaju ocem, jer su smatrali vjeru kao najveće dobro. Danas se Liga Naroda trudi i muči, da udruži države, a bez uspjeha. Zašto? Jer im manjka moralno podnožje i auktoritet Pape, oca sviju naroda.

Dakle Srednji vijek je „mračan“? Da vidimo!

Za naobražene ljude je Srednji vijek doba velike, rijetke svjetlosti i značaja. Srednji vijek je postavio temelje na kojima se je sagrađila sva moderna civilizacija. To je doba, kad Pape i biskupi izobražavaju divlje barbure, kad

kat. monasi spasavaju staru prosvjetu i stvaraju novu. Katolički redovi daju novi život: školstvu, znanosti, umjetnosti, poljodjelstvu i građanskom životu nakon barbarskih invazija i uništenja Evrope. Znanost je doživjela zlatno doba. U XI.-XIII. vj. se pojavljuju veliki sinovi, koji su napisali mnoštvo knjiga. Sam sv. Toma Akv. ostavi nam 26 knjiga. Iza njega dolaze Duns Skot i sv. Albert Veliki. Oni su glavni zastupnici neumrle *Skolastike*. To je metoda kat. bogoslovne i mudroslovne znanosti, koja je služila za jedinstvo sve vjerske i umne istine, dokazivala ih pomoću silogizma, razređila ih, točno i jasno odredila, a za temelj umovanja uzela Aristotelovu filozofiju isključivši iz nje poganske bludaže. Skolastika ide za tim, da što dublje spozna istinu.

Obraćeni barbari, puni žive vjere gojili su *misticizam*. Bili su zaneseni duhovnim životom: nastojali su da vježbanjem u krepostima, osobito ljubavi prema Bogu, dođu do što užega sjedinjenja s Njime. Najveći učitelj mistike je sv. Bernard (XII. vj.) U ovo doba naći ćemo ljudi svetog života ne samo po samostanima već i po kraljevskim dvorovima: dva sv. Edvarda u Engleskoj, sv. Vjekoslav IX. u Francuskoj, sv. Kanut u Danskoj, sv. Stjepan u Ugarskoj, sv. Erik u Švedskoj, sv. Ermenegild i sv. Ferdinand u Španjolskoj, sv. Hedviga i sv. Kunegonda u Poljskoj, sv. Elzabeta u Turingiji i t. d.

Cvijetali su katol. *Redovi* koji su postali najveći dobročinitelji čovječanstva. Najznatniji su iz ovoga doba *Cisterci* (1098), *Kartuzijanci* pa red *Presv. Trojstva* i bl. *Gospe Otkupiteljice* koji su otkupili u Sred. Vijeku od nevjernika oko milijun kršćan. robova. Pa onda prosjački redovi: *Domenkanci* i *Franjevci* tako zaslužni za vjeru i prosvjetu. Zatim *vlteški redovi*, koji su spojili monaški život s viteškim, lavsko junaštvo sa blagošću janjaca. Štitili su sv. Zemlju i hodočasnike i njegovali bolesnike. Ti su redovi: *Templari*, *Ivanovci* i *Njemački red*.

U Srednjem Vijeku mnogo se je gojilo Kanonsko (crkveno) pravo. Ovo je uređio *Gratian* u Bologni, a dopunili su ga *Gregur IX* i *Bonifacije VIII*. Novo crkveno pravo ublažava i usavršava rimsko pravo, podiže dostojanstvo ljudske osobe.

Podiže se dostojanstvo žene i obitelji. Pape i biskupi krote tirane i silnike, a oslobađaju robove i dokidaju ropstvo, tu ponajveću rak ranu Staroga vijeka. Istina, i u Sred. vijeku su bezdušni trgovci trgovali robljem, osobito židovi i Mlečani, ali ti su postupali protiv volje i naredaba Crkve. Crkva je u Sr. vj. štitila kmetove koji bi se često naselili oko samostana i crkava, dobili slobodu i razvili su se u grad. Ta je početak polovice gradova u Evropi!

Kat. Crkva je odgajala narode osobito po *školama*. „Ona se svim naporom dala na vršenje te dužnosti, te u XIII. vj. nije bilo općine, koja nebi imala škole“ piše nekolicina Tarsot. Svaka župa, svaki biskup, svaki samostan su morali imati pučku školu. Tako je prodira prosvjeta u sve slojeve naroda. I to sve *besplatno!*

Ovaj uticaj Crkve zove bezvjerski učenjak Comte „neizmjereno blagotvornim“. Katol. učenjaci, većinom redovnici, istraživali su prirodne znanosti, te su pronašli mnoge

izume: razna pisma (slovensko sv. Ćiril), satove, note i gregorijansko pjevanje (benediktinac Guido d' Arezzo), slikanje na staklu, razne lijekove, barut, kompas, magnet, naočare, dalekozor, papir i t. d. U tome je postigao velike uspjehe domonikanac *Albert Veliki* prozvan „*nostris temporis stupor et miraculum*“ tako da je veliki protestant Humboldt s udivljenjem spominjao njegove eksperimente u botanici, zoologiji, fizičnoj geografiji, kemiji, minerologiji i astronomiji. Još više od Alberta Vel. isticao se je na znanstvenom polju redovnik *Roger Bacon* tako, da po priznanju bezvjerca Du Boy Raymond-a: „Novije prirodne znanosti zahvaljuju svoj izvor kršćanskoj vjeri. Kršćanski pisci, da usveličaju Boga iz njegovih djela, uvijek su rado opisivali prirodu“.

Najviše škole — *sveučilišta* — osnovala je kat. Crkva, i to većinom Pape, a bila su pod crkvenim nadzorom. Do konca 15. vj. bilo ih je u Evropi 66. Najglasovitija su: pariško i oksfordsko. Oba su imala po 30.000 đaka, a ono u Pragu 36.000 i 700 profesora. I djevojke su dolazile do velike izobrazbe, a odgajale su se u ženskim samostanima. Kraljica Amalasuhta (VI. vj.) je govorila grčki i latinski, izvrsno je poznavala filozofiju. Dhuota, zatvorena od muža kneza Bernarda Akvitanskoga u dvorcu Uzès g. 841 pisala je priručnik pedagogike za svog sina od 16 god., i nagovarala ga da se s njim često savjetuje, jer „imat češ mnoštvo doktora, ali oni ne će imati toplo srce majke“. Koludrica Rosvita (X. vj.) napisala je mnogo drama. Na glasu zbog svoje naobrazbe bile su Matilda iz Kanose (XI. vj.), Marija od Francuske (XII. vj.), sv. Ildegarda († 1179.), a osobito sv. Katarina iz Sijene, čija pisma su klasično djelo talijanske literature, a da i ne spominjemo zadaju junakinju sred. vj. Ivana d' Arc. U ženskom samostanu, što ga je sv. Cezarij osnovao u Arbesu g. 526 bilo je 200 koludrica koje su se posvetile prepisivanju knjiga.

U Sred. vj. cvatu umjetnosti: na ures gradova i na čast Božju. Srednji vijek nam je dao *bizantinski*, *romanski* i *gotski* slog. U gotskom slogu podigli su n. pr. u Francuskoj oko 30.000, a u Španjolskoj 70.000 crkava. Tako je bilo u svim katol. zemljama. Gotski slog je veličanstven, jer se u njemu svi dijelovi dižu visoko i čovječje srce nose u nebeske visine. Cijeloj građi dala je kršćanska vjera krila, koja i neuke vjernike zanose k vječnome. Nikada prije ni poslije nisu ljudi stvorili sličnih djela kao što su *stolne crkve* u: *Reimsu*, *Parisu*, *Strassburgu*, *Kölnu*, *Milanu*, *Westminsteru*, *Lichfeldu*, *Brugesu*, *Anwersu*, *Toledu*, *Burgosu*, *Sevlji*, *Beču*, *Zagrebu*. *Trogiru* i tisuću drugih. *Klparstvo* je u tim crkvama bajnoevalo; ona u Amiensu ima preko 10.000 slika i kipova. Slikanje je na staklu i danas nedostizivo. Umjetnici su odreda bili redovnici i ljudi iz naroda!

Radnici, zidari, mornari i sve struke bile su sjajno udružene u bratovštinama i celovima, koji su bili vjerski uređeni, a štitili su prava i interese radnog naroda. Zato u ono doba socijalne i ekonomske krize su bile nepoznate.

Taj „*mračni*“ katolički srednji vijek je rodio najvećeg pjesnika svih vremena: *Dante-a Allgheri-a* (+ 1321), koji

posjeduje sve znanje svoje dobi, a ujedno je uvjereni katolik i predstavnik katolicizma u pjesništvu. Cvate narodna pjesma i narodna knjiga Sr. vj. nam je dao u Francuskoj narodnu epopeju „*Chanson de Roland*“; u Španji neumrlu vitešku pjesmu „*Cid*“ i u Njemačkoj vitešku ljubavnu epopeju „*Nibelungen*“. U Kraljevskoj biblioteci u Parizu nalazi se pjesama od 136 njemačkih pjesnika onog doba, u Francuskoj je XIII vijek dao preko 200 pjesnika, a u Italiji je svaki toskanski grad bio literarni centrum.

Srednji vijek je našao Evropu, u kojoj su većinom ljudi bili robovi, a na svršetku tog doba ropstvo je bilo ukinjeno. Bilo je tvrđava i ratova, ali bilo je i *božjih primirja*. Crkve i samostani bili su utočišta progonjenih. Općinskim i drugim demokratskim slobodinama, kao i narodnom dostojanstvu, sinovi XX. vijeka moraju samo zavidati. Samoupravni život dalmatinskih gradova najbolji je dokaz kako su se podigli vjerski, kulturno, socijalno, umjetnički i trgovački u Sr. Vj. Tako su imali i svoje statute: Korčula god. 1214, Split 1240, Dubrovnik 1272, a naši nutnji gradovi bili su uređeni po njemačkom uzoru kao kr. slobodni gradovi. Tako Varaždin g. 1209, Zagreb 1242, Križevci 1252 i t. d. *Magna charta* ili ustav engleski je djelo sred. vijeka.

Benediktinac Petar od Blois a divno se izrazio kako je srednji vijek mislio politički: „*dvije stvari opstojе, za koje svaki vjernik mora da se bori do proliće svoje krvi: pravednost i sloboda*“.

Najljepši je ures kat. Crkve njezina ljubav prema siromasima, udovicama, sirotama i bolesnicima. Kao što je Isus sproveo svoj život samo čineći dobro tako je skrb za sve trpeće bila ponajglavnija briga Crkve. Mnogobrojni crkveni sabori izdali su zakone, da se jedna trećina prihoda u svakoj biskupiji i župi ima davati sirotinji. Pape, biskupi i samostani su najviše pomagali bijednike u njihovim potrebama. *Inocencije III.* dnevno je branio 8000 siromaha a i bezbrojne druge pomagao. *Mauricije*, biskup u Rouenu davao je 3/4 svojih prihoda sirotinji. Samostan *Ronter* brani dnevnicе preko 400 siromaha. Tako rade tisuće drugih samostana. Oni su mnogo puta prodali predmete za službu Božju, da pomognu nevoljnicima. Pogani

nisu poznavali *bolnica* niti *ubožnica*. Njih je iznašla kršć. ljubav i to — na tisuće. Pojedini gradovi su ih podigli na stotine. Sama Firenca broji preko 300 dobrotvornih zavoda. Za *gubavce* je bilo osnovano samo u Francuskoj oko 2000 bolnica. Mnoge osobe kneževskog i kraljevskog roda posluživale su bijednike. I pojedinci su gradili: bolnice, gostionice za potrebe putnika, ludnice, nahodišta i t. d. Takve bolnice nalazimo u Rimu i po našim gradovima, u Zadru, u Splitu, u Dubrovniku i t. d.

Križarske Vojne spasavaju zapadnu kršćansku civilizaciju od osmanlijskog barbarstva, i ako nisu potpuno uspjele krivnja je bila u neslozi kršćana, jer nisu slušali pape i jer su Grci simpatizirali s Turcima.

Mi priznajemo i sve pogreške Sred. vijeka, jer su i tada vjernici bili ljudi sa svim ljudskim slabostima. Ali koje doba nema svojih negativnosti i crnina? — Kažu, da je naš vijek prosvjetljen — pa ipak se muče i ubijaju vjernici i politički protivnici u Rusiji, Meksiku, Španiji i u mnogim drugim zemljama. a da i ne govorimo o barbarstvima Svjetskoga Rata. — Priznajemo pogreške, ali one ne mogu ni izdaleka pomračiti ono veliko kršćansko sunce kulture, znanosti, umjetnosti i milosrdnih djela, koje mi sinovi XX. vijeka, zadivljeni gledamo i nastojimo ih tek imitirati.

Ovaj napredak Sr. vijeka protivnik *Saint Simon* zove „*gorostasnim*“... a prof. Poljanec — sirotal — „*mračnlm*“.

Sveč. JOSO FELICINović

¹⁾ Proučavajući uz pomoć Mons. Dra Frana Bullća, našeg najglasovitijeg arheologa svjetskog glasa, našli smo da je bilo od Učke do Kotora, uzduž naše hrvatske obale preko 100 samostana benediktinaca u srednjem vijeku, a brojniji su bili u Hrvatskoj i Slavoniji, kao kod Mitrovice, u Kamenici, i kod Daruvara i t. d. Mi Hrvati svu našu kulturu moramo da zahvalimo uz Pape Rimске benediktinskom redu. (Opaska pis.)

P. S. Sastavljajući ovaj odgovor poslužio sam se i rukopisnim povijesnim kompendijem N. Maslaća D. I.

svoje mještane da rovale proti državi. Policijska istraga je ustanovita da su takve tužbe često bez ikakvog temelja... Zato će, u buduće, takvi demuncijanti biti poslani u koncentracijske tabore...

— da je na zaključnoj svečanosti proslave sv. Godine u Zagrebu sudjelovalo 70.000 ljudi...

— da je...

Doli sa psosti!

Pretpostojništvo gradske policije izdalo je proglas o suzbijanju psovanja i bogohulnih kletvi:

Zapaženo je da među stanovništvom grada Šibenika, naročito među radnicima, postoji ružan običaj međusobnog psovanja i bogumrske kletve. Ovaj običaj ne samo da je protivan postojećim zakonima, nego je i ružan u moralnom pogledu, jer se i po tome prosuđuje kultura i nivo nekog čovjeka. Osim toga se šire sablazani koje šteto djeluje na prisiljene građane, a naročito na omladinu i time daje utisak raskalašenosti i nemoralnosti.

Da se tome doskoči, na osnovu naredjenja Kr. Banske Uprave u Splitu i na osnovu čl. 66 i 67 Zakona o Unutrašnjoj upravi, svako lice koje bude zatečeno ili primjećeno od organa o

voga pretpostojništva da ružno psuje ili upotrebljava bogumrske kletve, biće po čl. 69 tač. 3 zakona o unutrašnjoj upravi kaznjeno globom od 10-500 D. odnosno 1-10 dana zatvora."

Veoma pohvalno. Samo neka se zakon vrši.

Što je s kapitalizmom?

Cistercitski opat i učenjak dr Wiesinger predavao je na zborovanju katoličkih socijologa u Beču o socijalno gospodarskim dužnostima katolika. U prvom dijelu predavanja je naglasio da su mnogi, inače, dobri katolici mislili, da ne smiju previše odrješito nastupiti proti kapitalizmu. A onda navada riječi obraćenika Fiedlera: „Ako kakav gospodarski sistem nužno tjera stotine tisuća ljudi u bijedu i oduzi mlje im njihovu vjeru i čudoređe, onda uništimo takav sistem! Upravo nema nikakva uzroka, da bio gov. katolici branili i štitali. Nagomilao nam je zlo na zlo. Milijune je odvratilo od kršćanskog života."

Na koncu nam dr Wiesinger dokazuje: „Ne smijemo biti u borbi proti kapitalizmu oprezni. Ta je milijuni bespravnih beskućnika ne znaju sigurno, da li smo njihovi prijatelji ili protivnici!"

Naši dopisi

ŽIRJE, 27. XI. 1933.

Veliki uspjeh misija

Prigodom proslave 1900 godišnjice Kristove smrti naš je vlč. župnik pozvao jednog svećenika salazijanca da nam, opet, poslije toliko godina, održi sv. misije.

Od 23. do 26. studenoga crkva je bila, od jutra do mraka, prepuna naroda. Kad misijonar nije propovijedao, bile su opkoljene ispovijedaonice.

Tako je, i ako selo broji tek 700 duša, podijeljeno oko 1000 sv. Pričesti.

Kroz ove svete dane mnogi su se upisali u Bratovštinu Karmelsku, a pedesetak djece je pristupilo k prvoj sv. Pričesti.

U nedjelju 26. XI., radi nevremena, sija se mogla održati zaključna procesija selom, nego samo oko crkve.

Kao uspomenu na misije i na proslavu svete Godine, vlč. župnik je narodu dijelio pobožne sličice.

Pohvalno je, da se seoske vlasti bile svećenicima u svemu pri ruci, i da su, pristupajući na svete sakramente, mnogima dali dobar primjer.

Nadati se je, da će usklijati mnogo dobro sjeme.

kovih, koji govore o veličini domovine i nazdravljaju joj sreću samo uz čašu ružnog vina. Ali rijetki su veliki dosljedni karakteri, koji se dragovoljno žrtvuju za dobrobit i veličinu otadžbine. Mi ljubimo sve one koji su se borili, koji su trpjeli ili su za nju poginuli, za njih mi molimo, kao za osobe koje su nam osobito drage i mile. Zato je dobro rekao talijanski rodoljub Silvio Pellico: „Ako čovjek vrijeda oltare, svetost ženidbe, pristojnost i poštenje, pa više: Domovina! Domovina! — nemoj mu vjerovati. On je hipokrita rodoljublja, on je rdjav građanin."

Socijalisti, krajni nacionalisti i kršćani imaju različiti pojam rodoljublja. Zato ćemo pregledati te nauke u sukobu jedne s drugom.

Socijalisti i komunisti uopće niječu domovinu. Oni hoće da budu izvan tijesnih granica domovine, za njih je svijet domovina. Zato su protivnici narodnih zastava, koje smatraju krpetinama bez vrijednosti. Narodnost nadomještaju internacionalnošću, a domovinu suprotstavljaju čovječanstvo. Njihova su načela: a) Povijest treba tumačiti materijalistički — kao da su pojedini mučenici poginuli radi novca i ekonomskih interesa? b) U razvoju povijesti gledaju razvitak ekonomije (gospodarstva — privrede). Kao da se borba za oslobođenje balkanskih naroda od polumjeseca, borba za slobodu Poljske i t. d. dade tumačiti samo ekonomijom! c) Danas se sprema novi društveni poredak, te mjesto političkih pitanja imat ćemo ekonomska pitanja, a

mjesto domovine imat ćemo klase i svi će se proletarci udružiti realizujući tako povik Karla Marksa: *Proletari svih zemalja ujedinite se!* Oni čezne za internacionalu!

Krajni nacionalisti su najveći protivnici socijalista, jer je njima Domovina iznad svega. Domovina je Moloh, kome treba sve žrtvovati. Nijemac kaže: Deutschland über alles! Njemačka iznad svega! Tako isto postupaju i govore nacionalisti Francuzi, Talijani pa i drugi. Treba slušati domovinu u svemu, što ona zapovijeda, pa i na štetu vjere, poštenja, civilizacije. Domovina treba da bude moćna, velika i dobro oboružana. Oni su i proti Pape, jer nije njihove narodnosti, pa bi htjeli neku narodnu vjeru? Onda bi morala i matematika i medicina biti nacionalna. Oni traže, da domovina budi jaka oružjem, jer misle silom riješavati sva pitanja, a ne po pravici. Oni traže, da domovina neprestano povećava svoju moć, pa bilo to i na štetu drugoga. Ne priznaju da treba ljubiti bližnjega kao samoga sebe, kao dječuu nebeskoga Oca, već poznaju sebičnost i brutálnu silu. Zato oni mrze druge narodnosti. Militarizam (vojničko uređenje) je ideal nacionalista! Takav je nacionalizam gruba poganština. Jer takav bi krivi nacionalizam opravdao rimske Cezare kad su proganjali kršćane radi toga što nijesu poslušali Cezara, da se poklone carskoj poganskoj vjeri. Njihov je učitelj Machiavelli: cilj posvećuje sredstva.

(Nastavlja se.)

VELI RAT (Dugi otok), 22. XI. 1933 Proslava 1900 godišnjice Kristove smrti

Na proslavu smo se pripravili trodnevnicom.

Na 21. bila je sama proslava. Jutro je bilo ispunjeno svečanom asistiranom misom i propovijedu vlč. Oštrića. Popodne je mjesto teoforične procesije, koja se nije zbog nevremena, mogla razviti, bilo je klanjanje Presv. Olt. Sakramentu sa posvetom Srcu Isusovu. Preko sv. mise i popodnevne službe Božje djevoj. crkveni zbor je uzveličao proslavu primjernim pjevanjem uz pratnju harmoniuma. Na večer je bila rasvjeta vatrometom i prigodna akademija. Uz ostale točke župnik, vlč. don E. Cvitanović, progovorio je o značenju sv. godine, a članice Djevoj. društva Srca Isusova, odigraše dramu u 5 činova „Mučenice Kristova oprosti mi“. Moralni uspjeh cijele proslave bio je vidan, jer je pučanstvo hrlo u sv. službe i pristupilo, u velikom broju na sv. Sakramente.

IŽ MALI, 22. XI. 1933.

Proslava sv. Godine

Utorak na 21. ov. mj. na blagdan Gospe od Zdravlja u ovoj župi održana je svečana proslava 1900 godišnjice smrti Otкупitelja.

U oči proslave obavila se je svečana trodnevica.

Za vrijeme trodnevica obavljao se „Put Križa“, propovijed i blagoslov Presvetim. Propovjednik je bio mp. o. Odoriko Bađurina franjevac.

Dan same proslave ujutro bila je u 6 s. svečana sv. Misa, preko koje se je dijelila sveta pričest vjernicima, zatim je bio izložen Presveti vjernicima na klanjanje. Na 10 s. bila je pjevana sv. Misa sa prigodnim govorom.

Poslije podne na 3 s. imala se je obaviti procesija sa Presvetim i posveta božanskom srcu na otvorenom ali radi nevrijeme, proslava je zaključena u okićenoj i rasvijetljenoj crkvi zaključnim govorom, posvetom, „Tebe Boga hvalimo“, i sa svečanim blagoslovom. Vjernici župe prisustvovali su trodnevnicu u velikom broju, a na dan same proslave učestvovala je cijela župa.

Ispovijedi sv. pričesti bilo je preko 800.

Proslavi sudjelovali su i sva školska djeca sa učiteljstvom, bratovštine i društvo „Kćerl Marijnih“. Poslije po-

dne iza zaključne službe Božje društvo „Kćerl Marijnih“ imala je sastanak na kojem je bilo primljeno u društvo 48 novih članica.

Utisak proslave ostavio je duboke dojmove u vjernicima i daj Bože, da plodovi ove proslave budu na prepod ove župe.

Iz katoličkoga Šibenika

KRIŽARI priređuju u nedjelju 3. prosinca u 7 sati akademiju sa predstavom u „Katol. Domu“.

U CRKVI SV. FRANE svečanost Bezgrešnog Začeca Marijinog slaviće se ovim redom: U 5 s. jutro pjevaju se štenja o Otajstvu Marijina Začeca. Zatim „Tebe Boga hvalimo“ i prva svečana Misa uz asistencijom na Gospinom oltaru. Od 7 do 10 s. redaju se tih svete Mise svakog pola sata jedna za drugom. U 10.30 s. svečani pontifikal preuzvišenog biskupu dra Jeronima Mileta. Poslije podne u 5 s. krunica Bezgrješne Začete i prigodni govor o Bezgrješnoj Djevici. Poslije govora slijedi svečani blagoslov sa Presvetim, koji će držati preuzvišeni biskup. — Svečanost svršava ljubljenjem svete moći i pjevanjem pjesme: „Sred te se pečine“.

ZAJEDNIČKU PRIČEST imat će sva društva „Katoličke Akcije“ u Šibeniku u crkvi sv. Frane dne 8. prosinca u 7 sati.

BOŽIČNA DEVETNICA počinje u katedrali sv. Jakova u petak 15. t. mj. u 5 sati navečer. Iza svršenih molitava sjemeništarci pjevaju odnosnu Antifonu i „Blagoslovljen“. Devetnica se svake večeri svršava blagoslovom sa Presvetim.

SASTANAK KATOL. MUŽEVA“. U nedjelju 26. pr. mj. bio je mjesečni sastanak društva „Kat. Muževa“. Dugo se raspravljalo o vjerskim, povijesnim znanstvenim i literarnim pogreškama školskih tekstova, i o akciji kod Ministarstva Prosvjete da se izmijene.

Javna zahvala

Duboko ganut mnogobrojnim i dirljivim iskazima sućut, koje sam primio prigodom smrti moje neprežaljene nećakinje

Katice Pfoff

a u apsolutnoj nemogućnosti, da se napose pojedincima zahvalim, ovim putem iz dna srca izričem svima, u ime svoje i u ime sestrične mi obitelji najživlju harnost osobito preč. i vječnom svećenstvu mirskom i redovničkom, a i mojim milim bivšim župljanima Murtera i Doca. „Bog i Otac G. N. Isusa Krista, Bog svake utjehe“ nek im svima obilno naplati!“

Šibenik, 27. studenoga 1933.

Kanonik NIKOLA PLANČIČ

VLAHOV
OKREPLJUJUĆI ŽELUDAČNI
ELIXIR

KUCA
UTEM
GOD.
1861

ZDRAVSTENI
GORKI LIKER
SVJETSKOG GLASA

proizvađa
jedino
R. VLAHOV
ŠIBENIK

Od 15. XI. prodajemo uz
nevjerojatno snižene cijene.
Dodite i uvjerite se.

ŠIBENIK
Kralja Tomislava
SPLIT
Marulićeva 7.

PRVA DALMATINSKA TVORNICA CRKVENIH VOŠTANIH
SVJEĆA NA PARU

LJUBO MANOJLOVIĆ — ŠIBENIK

Izrađujem crkvene voštane svijeće svake veličine.
Specijalna izrada svijeća sa nakitim iz najbolje vrsti „pašarina“.